

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

Αριθμός Γνωμοδότησης 52/2023

**ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα ΣΤ΄)
Συνεδρίαση της 12ης Απριλίου 2023**

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Γεώργιος Κανελλόπουλος, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Αντιπρόεδρος του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους, Ασημίνα Ροδοκάλη, Πέτρος Κωνσταντινόπουλος, Χαράλαμπος Μπρισκόλας, Αικατερίνη Γαλάνη, Κωνσταντίνος Ζαμπάρας, Αντώνιος Παπαγεωργίου, Μαρία Δεληγιάννη, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Σταυρούλα Καλαμπαλίκη, Πάρεδρος ΝΣΚ (γνώμη χωρίς ψήφο).

Αριθμός ερωτήματος: Το έγγραφο με αριθμό πρωτ. 1226/13.3.2023 του Διοικητή του e-ΕΦΚΑ / Γεν.Δ/νση Διοικητικής Υποστήριξης, Τεχνικών Υπηρεσιών και Στέγασης / Δ/νση Ανθρώπινου Δυναμικού / Τμήμα Σχεδιασμού Ανθρώπινων Πόρων & Αξιολόγησης Αναγκών.

Περίληψη ερωτήματος: Ερωτάται εάν, με βάση δεδομένο πραγματικό είναι δυνατόν να επανέλθει στην υπηρεσία κατά τις διατάξεις του ν. 4151/2013, ο παραιτηθείς υπάλληλος Μ.Ν., ο οποίος υπέβαλε σχετικό αίτημα, επικαλούμενος συνταξιοδοτική πλάνη.

.....
Για το παραπάνω ερώτημα, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα ΣΤ΄) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

Στο παραπάνω έγγραφο ερώτημα της υπηρεσίας και στο συμπληρωματικό από 24.3.2023 έγγραφο της Β΄ Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου Τομέα/ Α΄ Τμήμα Απονομής Κύριας Σύνταξης Επικουρικής και Εφάπαξ Παροχής-ΝΠΔΔ, καθώς και στα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, εκτίθεται το ακόλουθο πραγματικό:

1. Ο Μ.Ν. με την Φ.Επαν./1942/22.4.1996 κ.υ.α.(67/τ.ν.π.δδ/1996) διατέθηκε για επαναπρόσληψη στο Ίδρυμα Κοινωνικών Ασφαλίσεων (Ι.Κ.Α.-Ε.Τ.Α.Μ.) στη Νομαρχία Φωκίδας, σε κενή οργανική θέση του κλάδου ΥΕ Επιμελητών, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 14 του ν. 2266/1994 και άρθρου 3 του ν. 2349/1995. Με την Ρ00/478/17.6.1996 απόφαση του Διοικητή του Ιδρύματος διορίστηκε στο Ίδρυμα ως μόνιμος τακτικός υπάλληλος, με την Ρ00/678/22.7.1996 απόφαση του ιδίου τοποθετήθηκε στο Τοπικό Υποκατάστημα Ι.Κ.Α. Άμφισσας, και ανέλαβε υπηρεσία στις 5.8.1996. Στη συνέχεια με σειρά αποφάσεων, μονιμοποιήθηκε στον κλάδο ΥΕ Επιμελητών, μετατάχθηκε από τον Γ΄ βαθμό της κατηγορίας ΥΕ του κλάδου Επιμελητών στον ίδιο βαθμό της κατηγορίας ΔΕ του κλάδου Διοικητικών Γραμματέων και τέλος με την 323310/20.8.2021 απόφαση του Διοικητή του Ε.Φ.Κ.Α. τοποθετήθηκε στην Τοπική Διεύθυνση Φωκίδας στο Τμήμα Διοικητικού και Πληροφόρησης Πολιτών.

Με την με αριθ. πρωτ.77775/10.5.2022 πρώτη αίτηση παραίτησης και με την με αριθ. πρωτ. 89144/31.5.2022 δεύτερη αίτηση παραίτησης, ο ως άνω υπάλληλος ζήτησε από την Υπηρεσία να γίνει δεκτή η παραίτησή του, οπότε έγινε αυτοδίκαια αποδεκτή από 31.5.2022, ημερομηνία υποβολής της δεύτερης αίτησης παραίτησης και εκδόθηκε η με αριθ. 291020/21.6.2022 Διαπιστωτική Πράξη του Διοικητή του Ε.Φ.Κ.Α., η οποία δημοσιεύθηκε στο ΦΕΚ 1579/τ.Γ΄/1.7.2022.

2. Στη συνέχεια, ο ανωτέρω υπάλληλος κατέθεσε στη Β΄ Διεύθυνση Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου Τομέα την με αρ.πρωτ. 09904 / 2022 / 1084774 / 31.5.2022 αίτηση για απονομή σύνταξης γήρατος, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.3163/1955¹, ως τρίτεκνος πατέρας με 20ετία άνευ ορίου ηλικίας. Η ανωτέρω Διεύθυνση, προκειμένου να διεκπεραιώσει την ως άνω αίτηση, απηύθυνε το με αρ. πρωτ. 426998/20.9.2022 ερώτημα στη Διεύθυνση Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου, στο οποίο αναφέρονται τα εξής: «...Σε συνέχεια της ηλεκτρονικής αλληλογραφίας μεταξύ των Διευθύνσεών μας σχετικά με το

---

¹ Με το άρθρο 1 του ν.3163/1955 «περί συνταξιοδότησεως του προσωπικού του Ι.Κ.Α.» (Α΄ 71), καθιερώθηκε για το τακτικό προσωπικό του ΙΚΑ-ΕΤΑΜ το συνταξιοδοτικό καθεστώς, που ισχύει για τους δημοσίου υπαλλήλους (ΣτΕ1229/2016,Ολ.ΝΣΚ127/2020)..

συνταξιοδοτικό αίτημα του τέως τακτικού υπαλλήλου του Ε.Φ.Κ.Α. Μ.Ν του Β, ο οποίος έχει αιτηθεί σύνταξης (σύμφωνα με τις διατάξεις του ν. 3163/1995) ως άνδρας διαζευγμένος με τρία τουλάχιστον παιδιά με δικαστική απόφαση επιμέλειας αυτών, το έτος 2010 ΑΟΗ (άνευ ορίου ηλικίας), παρακαλούμε για την έγγραφη γνωμοδότησή σας επί του θέματος, δεδομένου ότι σύμφωνα με την 40/ΕΜ88/2004/2005 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Άμφισσας ανατίθεται στον πατέρα η επιμέλεια στο ανήλικο τέκνο Μ και σύμφωνα με την 19/ΕΓΔΜ11/2006 απόφαση του Μονομελούς Πρωτοδικείου Άμφισσας ανατίθεται αποκλειστικά στον πατέρα η γονική μέριμνα των άλλων δύο ανηλίκων τέκνων Β και Ν. Επιπλέον σας αποστέλλουμε συνημμένα τις 19/ΕΓΔ11/2006, 40/ΕΜ88/2004/2005 και 59 /ΕΓΔΜ2 /2008 αποφάσεις του Μονομελούς Πρωτοδικείου Άμφισσας, πιστοποιητικό οικογενειακής κατάστασης και σας γνωστοποιούμε ότι ο ανωτέρω την 31.12.2010 συμπληρώνει 20 έτη πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας και είναι διαζευγμένος...»

Ακολουθως, η Διεύθυνση Νομοθεσίας και Συντονισμού Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου με την με αρ.πρωτ. 434507/23.9.2022 απάντησή της, αφού παρέθεσε το κείμενο της επίμαχης διάταξης του άρθρου 6 του ν.3865/2010 και της ερμηνευτικής εγκυκλίου 13725/0092/26.1.2011(ΑΔΑ: 4ΑΡΠΗ-54) του Υπουργείου Οικονομικών, κατέστησε γνωστό ότι: «...Κατόπιν τούτου και έχοντας υπόψη τα διαλαμβανόμενα στο έγγραφό σας και τις δικαστικές αποφάσεις, σας γνωρίζουμε ότι δεν συντρέχουν οι προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος για το έτος 2010 για τον κ. Μ.Ν.».

3. Στη συνέχεια το Α΄ Τμήμα Απονομής Κύριας Σύνταξης Επικουρικής και Εφάπαξ Παροχής-ΝΠΔΔ της Β΄ Δ/σης Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου Τομέα απέστειλε στον Μ.Ν. με το με αριθ. πρωτ. 434507/23.9.2022 έγγραφό της την παραπάνω απάντηση, οπότε και ο ανωτέρω υπάλληλος με την με αριθ. πρωτ. 8678/15.12.2022 αίτησή του ζήτησε την επιστροφή του στην Υπηρεσία λόγω συνταξιοδοτικής πλάνης. Εξάλλου στο με αριθ. πρωτ. 8748/20.12.2022 έγγραφο του παραπάνω Τμήματος προς την Διεύθυνση Ανθρώπινου Δυναμικού διατυπώνεται η άποψη: «Ο ανωτέρω κατέθεσε στη Διεύθυνσή μας αίτηση συνταξιοδότησης την 31.5.2022, με την οποία επιθυμούσε να συνταξιοδοτηθεί ως τρίτεκνος πατέρας με 20ετία το 2010, άνευ ορίου ηλικίας. Για να έχει εφαρμογή στην περίπτωση του η παραπάνω διάταξη θα πρέπει μεταξύ άλλων, να έχει την επιμέλεια των τριών τέκνων με δικαστική απόφαση. Στην περίπτωση του ανωτέρω δεν προέκυπτε κάτι τέτοιο, καθώς για το ένα ανήλικο τέκνο, είχε ανατεθεί στον πατέρα η επιμέλειά του με δικαστική απόφαση και για τα άλλα δύο τέκνα είχε ανατεθεί αποκλειστικά στον

πατέρα, η γονική μέριμνα αυτών με δικαστική απόφαση. Για τους παραπάνω λόγους και κατόπιν της από 15.12.2022 σχετικής αίτησης του ανωτέρω, κατά την άποψή μας, θα πρέπει ο ανωτέρω υπάλληλος να επιστρέψει στην υπηρεσία αφού παραιτήθηκε λόγω πλάνης, όσον αφορά τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης για υπαλλήλους με τρία τέκνα...»

Σημειωτέον, ο ανωτέρω υπάλληλος, παλαιός ασφαλισμένος, είχε πραγματοποιήσει πριν το διορισμό του, στο ΙΚΑ-ΕΤΑΜ 7 έτη ασφάλισης και 2 μήνες, την δε 31.12.2010 είχε συμπληρώσει 21 έτη ασφάλισης, 6 μήνες και 26 μέρες.

Κατόπιν των ανωτέρω, η ερωτώσα Υπηρεσία υπέβαλε το παραπάνω ερώτημα.

Νομοθετικό πλαίσιο

4. Στις διατάξεις των άρθρων 147 και 148 του ν. 3528/2007 (Α' 54) «Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ.», ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 147: «*Η υπαλληλική σχέση λύεται με (...) την αποδοχή της παραίτησης (...) του υπαλλήλου.*»

Άρθρο 148: «*1. Η παραίτηση αποτελεί δικαίωμα του υπαλλήλου και υποβάλλεται εγγράφως. Αίρεση, όρος ή προθεσμία στην αίτηση παραίτησης θεωρούνται ότι δεν έχουν γραφεί. 2...3...4. Ο υπάλληλος μέσα σε αποκλειστική προθεσμία ενός (1) μηνός από την υποβολή της αίτησης παραίτησης μπορεί να την ανακαλέσει εγγράφως, εφόσον αυτή δεν έχει γίνει αποδεκτή σύμφωνα με την επόμενη παράγραφο. 5. Η αίτηση παραίτησης γίνεται αποδεκτή με πράξη που εκδίδεται από το Αρμόδιο όργανο και δημοσιεύεται σε περίληψη στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η υπηρεσία δεν μπορεί να κάνει αποδεκτή την αίτηση παραίτησης πριν από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της. Αν μέσα σε δεκαπέντε (15) ημέρες από την πάροδο δεκαπέντε (15) ημερών από την υποβολή της αίτησης παραίτησης ο υπάλληλος επανέλθει με δεύτερη αίτηση, εμμένοντας στην παραίτησή του, αυτή γίνεται αυτοδικαίως αποδεκτή και λύεται η υπαλληλική σχέση από την ημέρα υποβολής της δεύτερης αίτησης. Η αίτηση παραίτησης θεωρείται ότι έχει γίνει αποδεκτή και λύεται αυτοδικαίως η υπαλληλική σχέση, αν παρέλθει άπρακτη προθεσμία δύο (2) μηνών από την υποβολή της. Για τη λύση της υπαλληλικής σχέσης εκδίδεται διαπιστωτική πράξη, περίληψη της οποίας δημοσιεύεται στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.6...»*

5. Στις διατάξεις των άρθρων 140, 141, 143 του ΑΚ και σε εκείνες των άρθρων 1510,1513, 1518 και 1532 του ίδιου Κώδικα, όπως οι τελευταίες είχαν τροποποιηθεί

και πριν την τυχόν προσθήκη ή αντικατάστασή τους από τις διατάξεις του ν.4800/2021(Α'81)²,ορίζονται τα εξής:

Άρθρο 140: «Αν κάποιος καταρτίζει δικαιοπραξία και η δήλωσή του δεν συμφωνεί, από ουσιώδη πλάνη, με τη βούλησή του, έχει δικαίωμα να ζητήσει την ακύρωση της δικαιοπραξίας».

Άρθρο 141: «Η πλάνη είναι ουσιώδης όταν αναφέρεται σε σημείο τόσο σπουδαίο για την όλη δικαιοπραξία, ώστε, αν το πρόσωπο γνώριζε την πραγματική κατάσταση, δεν θα επιχειρούσε τη δικαιοπραξία».

Άρθρο 143: «Εφόσον ο νόμος δεν ορίζει διαφορετικά, πλάνη που αναφέρεται αποκλειστικά στα παραγωγικά αίτια της βούλησης δεν είναι ουσιώδης».

Άρθρο 1510: «Η μέριμνα για το ανήλικο τέκνο είναι καθήκον και δικαίωμα των γονέων (Γονική μέριμνα), οι οποίοι την ασκούν από κοινού. Η γονική μέριμνα περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου, τη διοίκηση της περιουσίας και την εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, που αφορούν το πρόσωπο ή την περιουσία του...»

Άρθρο 1513 : «Στις περιπτώσεις διαζυγίου η ακύρωσης του γάμου και εφόσον ζουν και οι δύο γονείς, η άσκηση της γονικής μέριμνας ρυθμίζεται από το δικαστήριο. Η άσκηση της γονικής μέριμνας μπορεί να ανατεθεί στον έναν από τους γονείς ή, αν αυτοί συμφωνούν ορίζοντας συγχρόνως τον τόπο διαμονής του τέκνου, στους δύο από κοινού. Το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει διαφορετικά, ιδίως να κατανείμει την άσκηση της γονικής μέριμνας μεταξύ των γονέων ή να την αναθέσει σε τρίτον. Για τη λήψη της απόφασής του το δικαστήριο λαμβάνει υπόψη του τους έως τότε δεσμούς του τέκνου με τους γονείς και τους αδελφούς του, καθώς και τις τυχόν συμφωνίες που έκαναν ο γονείς του τέκνου σχετικά με την επιμέλεια και τη διοίκηση της περιουσίας του...».

Άρθρο 1518: «Η επιμέλεια του προσώπου του τέκνου περιλαμβάνει ιδίως την ανατροφή, την επίβλεψη, τη μόρφωση και την εκπαίδευσή του, καθώς και τον προσδιορισμό του τόπου της διαμονής του...»

Άρθρο 1532: «Αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν τα καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του ή αν ασκούν το λειτούργημα αυτό καταχρηστικά ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σ' αυτό, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας, οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου, ο εισαγγελέας ή και

---

² Έναρξη ισχύος, κατά το άρθρο 30 αυτού, από 16.9.2021 και οι οποίες στην προκειμένη περίπτωση δεν ενδιαφέρουν.

αυτεπαγγέλτως, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. Το δικαστήριο μπορεί ιδίως να αφαιρέσει από τον ένα γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας ολικά ή μερικά και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο ή, αν συντρέχουν και στο πρόσωπο αυτού οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου, να αναθέσει την πραγματική φροντίδα του τέκνου ή, ακόμη, και την επιμέλειά του ολικά ή μερικά σε τρίτον ή και να διορίσει επίτροπο....»

6. Ο Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων (π.δ. 169/2007,Α'210), ορίζει στο άρθρο 1 παράγραφος 1 περίπτωση α', όπως ίσχυε κατά τον κρίσιμο χρόνο, ότι: «Ο τακτικός δημόσιος υπάλληλος που λαμβάνει κάθε μήνα μισθό από το Δημόσιο Ταμείο ή από άλλους ειδικούς πόρους δικαιούται σε ισόβια σύνταξη από το Δημόσιο Ταμείο: α) Αν απομακρυνθεί με οποιονδήποτε τρόπο από την υπηρεσία και έχει εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία», ενώ στο τρίτο εδάφιο της ίδιας ως άνω περίπτωσης, στο οποίο έχουν κωδικοποιηθεί οι διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 1 του ν.1902/1990, όπως αντικαταστάθηκαν με το άρθρο 1 παρ. 3 του ν.1976/1991, - και όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 6 παρ. 1α του ν. 3865/2010 (Α' 120), που σύμφωνα με την παρ. 11 του εν λόγω άρθρου δεν εφαρμόζεται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31.12.2010- ότι:

«Κατ' εξαίρεση για τις γυναίκες υπαλλήλους, οι οποίες έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, καθώς και για τους άνδρες υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά και είναι χήροι ή διαζευγμένοι, εφόσον οι τελευταίοι με δικαστική απόφαση έχουν την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων παιδιών, αρκεί εικοσαετής πλήρης πραγματική συντάξιμη υπηρεσία ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψής τους».

Στο δε άρθρο 56 παρ. 1 περ. β', παρ. 3 περ. β' υποπερ. στ' και παρ. 5, του ιδίου Κώδικα, όπως ίσχυε πριν την αντικατάστασή του με το άρθρο 6 παρ. 2β του ν. 3865/2010 (Α' 120), που σύμφωνα με την παρ. 11 του εν λόγω άρθρου δεν εφαρμόζεται για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης μέχρι 31.12.2010, ότι:

«1. Για την καταβολή της σύνταξης των υπαλλήλων, που υπάγονται στην συνταξιοδοτική προστασία του Δημοσίου, θεσπίζεται ηλικία συνταξιοδότησης, η οποία ορίζεται ως εξής : α) (...) β) Για όσους θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης .....και) έτος της ηλικίας συμπληρωμένο προκειμένου για τους άνδρες(...). 3. Οι διατάξεις των παρ. 1 και 2 δεν έχουν εφαρμογή: α) (...) β) Για όσους από τους λοιπούς υπαλλήλους: (...) στ) Ανήκουν στις γυναίκες και τους χήρους ή διαζευγμένους υπαλλήλους που αναφέρονται στο τρίτο εδάφιο της περ. α' της παρ. 1 του άρθρου 1 αυτού του Κώδικα. (...). 5. Με την επιφύλαξη των διατάξεων των προηγούμενων παραγράφων η πληρωμή της σύνταξης αρχίζει από την επόμενη της απομάκρυνσης

του υπαλλήλου ή του στρατιωτικού από την υπηρεσία ή από την επομένη του θανάτου του ή από την επομένη λήξης των τυχόν καταβαλλόμενων κατά το επόμενο άρθρο τρίμηνων αποδοχών.(...)).».

7. Στο άρθρο 6 του ν. 3865/2010 (Α'120) «Μεταρρύθμιση Συνταξιοδοτικού Συστήματος του Δημοσίου και συναφείς διατάξεις» και με τον τίτλο «Όρια ηλικίας συνταξιοδότησης -Εξίσωση ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών υπαλλήλων του Δημοσίου» ορίζονται τα ακόλουθα:

«Κατ' εξαίρεση για τους υπαλλήλους που έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά αρκεί η συμπλήρωση εικοσαετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας μέχρι την 31η Δεκεμβρίου 2010 η οποία αυξάνεται κατά ένα (1) έτος για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία εντός του έτους 2011 και για όσους συμπληρώνουν την εικοσαετία από 1.1.2012 και μετά, κατά δύο (2) έτη για κάθε ημερολογιακό έτος και μέχρι τη συμπλήρωση είκοσι πέντε (25) ετών πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ανεξάρτητα από το χρόνο πρόσληψης τους».

8. Περαιτέρω, στις διατάξεις του άρθρου 4 παρ. 10 του ν. 4151/2013 (Α' 103) «Ρυθμίσεις για την τροποποίηση και τη βελτίωση συνταξιοδοτικών, δημοσιονομικών, διοικητικών και λοιπών διατάξεων του Υπουργείου Οικονομικών» ορίζονται τα εξής:

*«10.α. Υπάλληλος που αποχωρεί από την Υπηρεσία προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί και λόγω πλάνης περί τα πράγματα δεν πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις για την άμεση καταβολή της σύνταξής του, μπορεί να επανέλθει στην Υπηρεσία μετά από αίτησή του, η οποία υποβάλλεται στον φορέα που αποχώρησε εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων, το οποίο και τον πληροφορεί σχετικά.
β. Το χρονικό διάστημα από την αποχώρηση από την Υπηρεσία μέχρι την επαναφορά σε αυτή, των προσώπων της προηγούμενης περίπτωσης, δεν λογίζεται συντάξιμο και δεν καταβάλλονται αποδοχές για αυτό».*

Ερμηνεία και Εφαρμογή Διατάξεων

Από τις προαναφερόμενες διατάξεις, ερμηνευόμενες αυτοτελώς αλλά και σε συνδυασμό μεταξύ τους ενόψει και όλου του νομικού πλαισίου στο οποίο εντάσσονται, του σκοπού που εξυπηρετούν, και των πραγματικών περιστατικών που τέθηκαν υπόψη των μελών του Τμήματος από την ερωτώσα Υπηρεσία, συνάγονται τα ακόλουθα:

9. Με τις ανωτέρω συνταξιοδοτικές διατάξεις του π.δ.169/2007, εισήχθη ευνοϊκότερη μεταχείριση, ως προς τις προϋποθέσεις συνταξιοδότησης των γυναικών τακτικών

δημοσίων υπαλλήλων (καθώς και των χήρων ή διαζευγμένων ανδρών, εφόσον έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων παιδιών), που έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, αφού αυτές θεμελιώνουν δικαίωμα σύνταξης με τη συμπλήρωση εικοσαετούς πλήρους πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, σε αντίθεση με τη γενική ρύθμιση του πρώτου εδαφίου της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 που απαιτεί εικοσιπενταετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία για τη θεμελίωση δικαιώματος σύνταξης των τακτικών δημοσίων υπαλλήλων. Το ευμενέστερο αυτό για τις γυναίκες δημοσίου υπαλλήλου με τρία τουλάχιστον τέκνα συνταξιοδοτικό καθεστώς έπρεπε να τύχει εφαρμογής και για τους άνδρες δημοσίου υπαλλήλου, οι οποίοι έχουν τρία τουλάχιστον τέκνα, χωρίς να τίθενται γι' αυτούς με μόνο κριτήριο το φύλο τους, περαιτέρω προϋποθέσεις, ήτοι να είναι χήροι ή διαζευγμένοι και εφόσον έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων τέκνων, οι οποίες (προϋποθέσεις) δεν απαιτούνται για τις γυναίκες και τούτο διότι η ως άνω διαφορετική συνταξιοδοτική μεταχείριση μεταξύ ανδρών και γυναικών συνιστά δυσμενή διάκριση των πρώτων έναντι των δεύτερων με μόνο κριτήριο το φύλο τους που δεν δικαιολογείται από λόγους γενικότερου κοινωνικού ή δημοσίου συμφέροντος ή από λόγους που ανάγονται στην ανάγκη μεγαλύτερης προστασίας των γυναικών σε θέματα μητρότητας, γάμου και οικογένειας (λαμβάνομένου μάλιστα υπόψη ότι στην ως άνω διάταξη δεν προσδιορίζεται η ηλικία των τέκνων) και δεν είναι επιτρεπτή όταν στα πλαίσια μιας νομοθετικής ρύθμισης αντιμετωπίζονται ως γονείς, οι οποίοι έχουν, δεδομένων των σύγχρονων κοινωνικών συνθηκών, αμφότεροι τις αυτές υποχρεώσεις και βάρη στο πλαίσιο της προστασίας και ανατροφής των τέκνων τους καθώς και της ενότητας και λειτουργίας της οικογένειας. Κατά συνέπεια, οι προϋποθέσεις θεμελίωσης συνταξιοδοτικού δικαιώματος, που ισχύουν ειδικότερα για τις γυναίκες δημοσίου υπαλλήλου με τρία τουλάχιστον τέκνα πρέπει να επεκταθούν για λόγους ισότητας και υπέρ της κατηγορίας των ανδρών δημοσίων υπαλλήλων με τρία τουλάχιστον τέκνα, χωρίς πρόσθετες γι' αυτούς προϋποθέσεις (πρβλ. Ολ. Ελ. Συν. 977/2000, 3126/2009). Άλλωστε, ήδη, με το άρθρο 6 του ν. 3865/2010 οι ως άνω διατάξεις του τρίτου εδαφίου της περ. α΄ της παρ. 1 του άρθρου 1 του Συνταξιοδοτικού Κώδικα, αντικαταστάθηκαν, από 1.1.2011 (ΕΣ 1568/2020, ΟΛΕΣ1807/2014) ως ανωτέρω (σκ.7).

10. Περαιτέρω, η γονική μέριμνα, η οποία περιλαμβάνει την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου, την διοίκηση της περιουσίας του και την εκπροσώπησή του σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη, ασκείται από τους γονείς του. Είναι δε

έννοια ευρύτερη της επιμέλειας, η οποία (επιμέλεια) περιλαμβάνει την ανατροφή την επίβλεψη, την μόρφωση και την εκπαίδευση του τέκνου, καθώς και τον προσδιορισμό της διαμονής του. Στην περίπτωση όμως διακοπής της συζυγικής συμβίωσης, όταν ανατρέπονται πλέον οι συνθήκες της ζωής της οικογένειας, η ρύθμιση της γονικής μέριμνας αυτών γίνεται από το δικαστήριο.

Το δικαστήριο δύναται είτε να αναθέσει την άσκηση της γονικής μέριμνας αποκλειστικά στον ένα γονέα, είτε και στους δύο από κοινού εάν αυτοί συμφωνούν στη λύση, ακόμα να κατανείμει την άσκηση της γονικής μέριμνας μεταξύ των γονέων. Σύμφωνα με τα προεκτεθέντα το δικαστήριο έχει τη δυνατότητα να αναθέσει και στους δυο γονείς από κοινού την άσκηση ενός μέρους μόνο του περιεχομένου της γονικής μέριμνας (λ.χ. διοίκηση της περιουσίας και εκπροσώπηση του τέκνου σε κάθε υπόθεση ή δικαιοπραξία ή δίκη που αφορά την περιουσία του), ενώ το υπόλοιπο μέρος (επιμέλεια) μπορεί να το αναθέσει αποκλειστικά στον ένα γονέα (Κουνουγέρη-Μανωλεδάκη, Οικογενειακό Δίκαιο, τόμος ΙΙ εκδ. 1998, σελ. 222. Αγαλλόπουλου σε Γεωργιάδη-Σταθόπουλο, άρθρα 1513-1514 σ. 149, ιδίως 151-152 Βαθρακοκόιλης, ΕρμΑΚ αρθ. 1513 σ. 2038. Κούσουλας, Η γονική μέριμνα μετά την ανώμαλη εξέλιξη της εγγάμου σχέσεως των συζύγων, 1987, σελ. 170-171. Παπαχρήστου, Νέες μορφές άσκησης της γονικής μέριμνας μετά το διαζύγιο, Αρμ. 39, 101. Κουμάντος, Οικογενειακό Δίκαιο τόμος Β` 1989 σελ. 188 επ. ΑΠ 1728/99 ΕΛΔ 41, 972. ΑΠ 947/96 ΕΛΔ 38, 1053. ΕφΑΘ 5659/1994 ΕΛΔ 36, 1583. ΠΠρΧαλκίδας 416/2002 Νόμος).

Εξάλλου, αν ο πατέρας ή η μητέρα παραβαίνουν τα καθήκοντα που τους επιβάλλει το λειτούργημά τους για την επιμέλεια του προσώπου του τέκνου ή τη διοίκηση της περιουσίας του, ή αν ασκούν τα καθήκοντα τους καταχρηστικά, ή δεν είναι σε θέση να ανταποκριθούν σ' αυτό, το δικαστήριο μπορεί, εφόσον το ζητήσουν ο άλλος γονέας, οι πλησιέστεροι συγγενείς του τέκνου, ο εισαγγελέας ή αυτεπαγγέλτως, να διατάξει οποιοδήποτε πρόσφορο μέτρο. Το δικαστήριο μπορεί ιδίως να αφαιρέσει από τον ένα γονέα την άσκηση της γονικής μέριμνας ολικά ή μερικά και να την αναθέσει αποκλειστικά στον άλλο γονέα, ή να αναθέσει την πραγματική φροντίδα του τέκνου ή και την επιμέλεια του ολικά ή μερικά σε τρίτον, ή να διορίσει επίτροπο (ενδ.ΑΠ 952/2007, ΜΠρ.Θεσσαλ.21862/2012).

11. Περαιτέρω, η παραίτηση αποτελεί έναν από τους λόγους λύσης της υπαλληλικής σχέσης, είναι δε δικαίωμα του υπαλλήλου, δεδομένου ότι η υπαλληλική σχέση είναι εθελούσια (άρθρ. 4§4, 103§§ 2,4, 104§1 του Συντάγματος, άρθρ. 14, 18, 19 ΥΚ). Η προς τούτο δήλωση της βούλησης του υπαλλήλου πρέπει να προέρχεται από

πρόσωπο που έχει συνείδηση τωνπρατομένων, δεν στερείται της λογικής, εξαιτίας πνευματικής νόσου (ΑΠ 1687/2002 ΝοΒ 2003.1219) και να είναι απαλλαγμένη από ελαττώματα που αποκλείουν την ελεύθερη διαμόρφωσή της (ΣτΕ 2873/2006, 2316/1989, 3285/1986, 4300/1983, 1323/1974). Δικαίωμα έγγραφης ανάκλησης της παραίτησης προβλέπεται εντός αποκλειστικής προθεσμίας ενός μήνα από της υποβολής της, εφόσον δεν έχει γίνει αποδεκτή, σύμφωνα με τα οριζόμενα στην παρ. 5 του άρθρου 148 ΥΚ. Αντιθέτως, ο ΥΚ δεν προβλέπει διαδικασία ανάκλησης της υποβληθείσας παραίτησης, ούτε από τον υπάλληλο, ούτε από τη Διοίκηση, μετά την αποδοχή της (ΣτΕ 3925/1994, ΝΣΚ 45/2010). Ωστόσο γίνεται δεκτό ότι επιτρέπεται η ανάκληση της παραίτησης, τόσο από τον υπάλληλο όσο και από την Διοίκηση, σε περίπτωση που η περί παραίτησης βούληση είναι κατά τα άνω ελαττωματική. Στα παρακωλυτικά στοιχεία της βούλησης περιλαμβάνεται και η πλάνη, δηλαδή η εσφαλμένη γνώση ή (μη συνειδητή) άγνοια³ της πραγματικότητας, με αποτέλεσμα να υπάρχει διάσταση μεταξύ της πραγματικότητας και της παράστασης που έχει γι' αυτήν ο πλανώμενος. Η πλάνη διακρίνεται στην πλάνη στη δήλωση και πλάνη στη βούληση ή πλάνη στα παραγωγικά αίτια της βούλησης (Α.Γεωργιάδης Γεν. Αρχές Αστικού Δικαίου, Τρίτη Έκδοση, σελ.505).

Στην πλάνη περί τη δήλωση περιλαμβάνεται και η πλάνη περί το δίκαιο, δηλαδή αυτή που αναφέρεται στη νομική έννοια κάποιου όρου ή στις νομικές συνέπειες της δήλωσης.⁴

Περαιτέρω, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 140,141 και 143 του Αστικού Κώδικα, η κατά τα ανωτέρω πλάνη καθιστά τη δικαιοπραξία ακυρώσιμη, υπό την προϋπόθεση ότι αυτή είναι ουσιώδης, δηλαδή, αναφέρεται σε στοιχείο τέτοιας σπουδαιότητας, ώστε αυτός που πλανήθηκε δεν θα προέβαινε στη δήλωση, αν γνώριζε την πραγματική κατάσταση.

Εξάλλου, πλάνη στη βούληση υπάρχει, όταν η δήλωση βούλησης ανταποκρίνεται στη δήλωση βούλησης του αιτούντος, αλλά η τελευταία έχει σχηματισθεί ελαττωματικά λόγω της εσφαλμένης γνώσης ή άγνοιας της πραγματικότητας στην οποία στηρίχθηκε ο δηλών για να σχηματίσει τη βούλησή του. Εάν δεν υπήρχε αυτή η εσφαλμένη γνώση ή άγνοια της πραγματικότητας, ο δηλών δεν θα διαμόρφωνε καμία βούληση ή θα τη διαμόρφωνε με διαφορετικό περιεχόμενο.

---

³ Η άγνοια πρέπει να είναι ανεπίγνωστη, γιατί αυτός που γνωρίζει ότι είναι σε άγνοια και παρ' όλα αυτά ενεργεί, δεν βρίσκεται σε πλάνη(ΑΠ1655/2012).

⁴Το αξίωμα «άγνοια νόμου δεν συγχωρείται» δεν έχει υιοθετηθεί από τον Αστικό Κώδικα, και η πλάνη όμως ως προς το δίκαιο πρέπει να είναι ουσιώδης για να επιφέρει ακυρωσία της δικαιοπραξίας. (Γεωργιάδης,όπ.αν.σελ.508).

Η πλάνη που στρέφεται αποκλειστικώς στα παραγωγικά αίτια της βούλησης, μολονότι συνιστά ελάττωμα αυτής, εντούτοις δεν θεωρείται, καταρχήν, ουσιώδης και δεν ασκεί επιρροή στο κύρος της γενόμενης δήλωσης, εκτός και αν από ειδική διάταξη νόμου ορίζεται διαφορετικά (Γεωργιάδης όπ.αν., πρβλ. ΣτΕ 1546, 1550 και 1552/1985, 910 και 1987/1989). Ως παραγωγικά αίτια της βούλησης νοούνται όλα τα εσωτερικά και εξωτερικά περιστατικά (γεγονότα μελλοντικά, του παρόντος ή του παρελθόντος, ανθρώπινες πράξεις, προσδοκίες κ.ά.), στα οποία στηρίχθηκε ο δηλών για να σχηματίσει τη βούλησή του (βλ. Ολ.Α.Π. 151/2004, 35/1998 κ.ά. ΕΣ14/12 Πράξη Ι Τμ).

Ωστόσο, με γνωμοδοτήσεις του ΝΣΚ έχει γίνει δεκτό ότι, σε περίπτωση κατά την οποία ο δημόσιος υπάλληλος υποβάλει αίτηση παραίτησης από την θέση που κατέχει και η δήλωσή του πάσχει ελαττώματα που προκαλούν ακυρότητα, μεταξύ των οποίων είναι και η πλάνη ως προς ουσιώδες στοιχείο της κατάστασης στην οποία πρόκειται αυτός να περιέλθει μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης (ΝΣΚ 222/2013, 395/2012, 535/2012, 45/2010, 28/2002, 309/92, 689/89, 887/87), μολονότι η πλάνη αυτή συνιστά πλάνη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης, στην περίπτωση της παραίτησης από δημοσιοϋπαλληλική θέση, μπορεί, κατά περίπτωση, να θεωρηθεί ουσιώδης (ΝΣΚ 39/2018, 134/2015, 262/2017, 177/2015, 362/2013, 178, 179/2012, 23/2005, 356/2004, 576/2002).

Περαιτέρω, έχει γίνει δεκτό ότι η αδυναμία συνταξιοδότησης μετά τη λύση της υπαλληλικής σχέσης συνιστά ουσιώδες στοιχείο της κατάστασης στην οποία πρόκειται να περιέλθει ο υπάλληλος μετά την παραίτηση και η περί αυτής πλάνη είναι ουσιώδης, εφόσον αποδεικνύεται ότι ο παραιτηθείς δεν θα προέβαινε στην υποβολή της παραίτησης, εάν τελούσε σε γνώση της αδυναμίας αυτής (ΝΣΚ 134/2015, 45/2010, 442/1999, 430/1997, 309/92, 689/89, 887/87 κ.α.).

Εξάλλου έχει γίνει δεκτό ότι η επίκληση από τον υπάλληλο, ενώπιον της Διοίκησης, της συνδρομής πλάνης, αρκεί να γίνεται προς στήριξη του αιτήματός του περί ανάκλησης της πράξης αποδοχής της παραίτησης (ΣτΕ 3925/1994).

12. Ήδη, ενόψει του ότι είχε παρατηρηθεί ότι, σε πολλές περιπτώσεις και λόγω της πολυνομίας που υπάρχει σε σχέση με τα συνταξιοδοτικά θέματα, υπάλληλοι αποχωρούν από την υπηρεσία λόγω συνταξιοδότησης, χωρίς όμως να πληρούν τους όρους και τις προϋποθέσεις γι' αυτήν (βλ. αιτιολογική έκθεση του νόμου), με το άρθρο 4 παρ.10 του ν. 4151/2013 προβλέφθηκε ρητά δυνατότητα του υπαλλήλου που αποχωρεί από την Υπηρεσία προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί και λόγω πλάνης περί τα πράγματα δεν πληροί τους όρους και τις προϋποθέσεις για την άμεση

καταβολή της σύνταξής του, να επανέλθει στην υπηρεσία μετά από αίτηση του, η οποία υποβάλλεται στον φορέα που αποχώρησε εντός αποκλειστικής προθεσμίας τριών (3) μηνών από την ημερομηνία που φέρει το έγγραφο της αρμόδιας Διεύθυνσης Συντάξεων, το οποίο και τον πληροφορεί σχετικά. Περαιτέρω, προβλέπεται ότι το χρονικό διάστημα, από την αποχώρηση από την υπηρεσία μέχρι την επαναφορά σε αυτή, των ως άνω προσώπων, δεν λογίζεται συντάξιμο και δεν καταβάλλονται αποδοχές για αυτό. Θεσπίζεται δηλαδή, πλέον, νομοθετικά, δυνατότητα ανάκλησης υποβληθείσας παραίτησης υπαλλήλου, εφόσον οφείλεται σε πλάνη περί τα παραγωγικά αίτια της βούλησης και συγκεκριμένα, ως προς τη δυνατότητα συνταξιοδότησης (όροι και προϋποθέσεις) και αντίστοιχη υποχρέωση της Διοίκησης να ανακαλέσει τη σχετική διαπιστωτική πράξη περί λύσης της υπαλληλικής σχέσης (ad hoc ΝΣΚ 39/2018, 262/2017,134/2015,107/2015). Σύμφωνα δε με την με αριθ. πρωτ. 920/7.1.2016 εγκύκλιο της Δ/σης Κανονισμού και Εντολής Πληρωμής Πολιτικών Συντάξεων, γίνεται δεκτό ότι στην έννοια της μη άμεσης καταβολής της σύνταξης, κατά την έννοια της ανωτέρω διάταξης εμπίπτει η μη καταβολή άμεσα της πλήρους σύνταξης και όχι της μειωμένης. Πρόκειται επομένως για μία ειδική διάταξη νόμου με την οποία ανάγει την συγκεκριμένη πλάνη σε ουσιώδη και καθιστά εκ τούτου την υποβληθείσα παραίτηση ακυρώσιμη.

13. Στην προκειμένη περίπτωση, ο Μ.Ν υπέβαλε παραίτηση προκειμένου να συνταξιοδοτηθεί με τη συνδρομή των προϋποθέσεων της ευεργετικής συνταξιοδοτικής διάταξης του άρθρου 1 παρ.1 περ. α΄ του π.δ.169/2007 ως ίσχυε, πριν την αντικατάστασή της από το άρθρο 6 παρ. 1α του ν.3865/2010, με θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος το 2010, συμπλήρωση 20ετίας και ως πατέρας τριών (3) τέκνων με επιμέλεια και των τριών και άνευ ορίου ηλικίας (βλ. αίτηση απονομής σύνταξης γήρατος). Πράγματι, η εν λόγω διάταξη απαιτούσε για τους άνδρες υπαλλήλους, οι οποίοι έχουν τρία τουλάχιστον τέκνα, να είναι χήροι ή διαζευγμένοι, να έχουν με δικαστική απόφαση την επιμέλεια των ανήλικων ή ανίκανων παιδιών, με εικοσαετή πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία και χωρίς να απαιτείται όριο ηλικίας, με πρόβλεψη άμεσης καταβολής σύνταξης. Στη συνέχεια, μετά την αντικατάστασή της από το άρθρο 6 παρ.1α του ν. 3865/2010, στα πλαίσια της εξίσωσης των ορίων ηλικίας συνταξιοδότησης ανδρών και γυναικών υπαλλήλων του Δημοσίου, επήλθαν δυσμενείς αλλαγές στο συνταξιοδοτικό καθεστώς των υπαλλήλων με τρία τουλάχιστον παιδιά, με ταυτόχρονη πρόβλεψη τριετούς μεταβατικής περιόδου. Συγκεκριμένα, άλλαξαν οι προϋποθέσεις για τη θεμελίωση συνταξιοδοτικού δικαιώματος και απαιτούνταν τόσο οι γυναίκες υπάλληλοι όσο και οι

άνδρες να έχουν τρία τουλάχιστον παιδιά, και επιπλέον εικοσιένα (21) έτη πλήρη πραγματική συντάξιμη υπηρεσία από 1.1. 2011, εικοσιτρία (23) έτη από 1.1.2012 2012 και εικοσιπέντε έτη από 1.1.2013 και εντεύθεν. Επιπλέον, θεσπίστηκε για πρώτη φορά ηλικία συνταξιοδότησης για τους υπαλλήλους της κατηγορίας αυτής. Ο Μ.Ν. πληρούσε εν μέρει τις προϋποθέσεις, και τούτο διότι, είχε πλήρη 20ετία πραγματικής συντάξιμης υπηρεσίας, ήταν διαζευγμένος και πατέρας τριών τέκνων, των οποίων όσο ήταν ανήλικα είχε την επιμέλεια του μικρότερου τέκνου και την αποκλειστική γονική μέριμνα (εμπεριέχεται και η επιμέλεια) των δύο μεγαλύτερων τέκνων, δυνάμει των με αριθμό 40/ΕΜ88/2004/2005 και 19/ΕΓΔΜ11/2006 δικαστικών αποφάσεων του Πρωτοδικείου Αμφισσας, πλην όμως το μεγαλύτερο τέκνο του το έτος 2010 είχε ήδη ενηλικιωθεί- και όχι επειδή, κατά το διατακτικό των αποφάσεων, είχε την επιμέλεια του ενός και τη γονική μέριμνα των άλλων δύο, όπως πεπλανημένα εκλαμβάνει η ερωτώσα υπηρεσία. Είναι δε σημαντικό ότι και μετά την αντικατάσταση της ανωτέρω διάταξης, πληρούσε εν μέρει τις προϋποθέσεις, ως τρίτεκνος πατέρας, χωρίς πλέον να απαιτείται να είναι πατέρας ανήλικων ή ανίκανων τέκνων, είχε δε συμπληρώσει 21 έτη ασφάλισης το 2011, πλην όμως δεν μπορούσε να συνταξιοδοτηθεί λόγω ορίου ηλικίας σύμφωνα με τις αλλαγές που επέφερε ο ν. 4336/2015 (Α'94)⁵. Από τα παραπάνω συνάγεται ότι η βούληση του δηλώσαντος σχηματίσθηκε μέσα σε πεπλανημένο περιβάλλον, εξαιτίας ανακριβών περί της νομικής πραγματικότητας παραστάσεων, που αν γνώριζε την παραπάνω έλλειψη δεν θα υπέβαλε την παραίτησή του ενάμισυ χρόνο πριν την υποχρεωτική συνταξιοδότησή του (12.3.2024). Δηλαδή, εάν γνώριζε την αληθινή νομική του κατάσταση ως προς τη θεμελίωση του συνταξιοδοτικού του δικαιώματος, ζητήματα δηλαδή που άπτονται της ορθής ερμηνείας και εφαρμογής της πολύπλοκης και διαρκώς μεταβαλλόμενης συνταξιοδοτικής νομοθεσίας, δεν θα είχε υποβάλλει την παραίτησή του.

Επομένως, ενόψει του ότι η αίτησή του υποβλήθηκε στον φορέα εμπρόθεσμα, εντός τριμήνου από την ημερομηνία του εγγράφου της Β' Διεύθυνσης Απονομής Συντάξεων και Εφάπαξ Δημοσίου, και η πλάνη του αφορά τους όρους και προϋποθέσεις της συνταξιοδότησής του, είναι δυνατή η επάνοδος στην υπηρεσία του Μ.Ν. λόγω πλάνης.

Απάντηση

---

⁵ Με τον ν. 4336/2015 «Μνημόνιο 3-Συνταξιοδοτικές Διατάξεις» και συγκεκριμένα με το άρθρο 1 αυτού επήλθαν σταδιακές αυξήσεις ορίου ηλικίας πλήρους και μειωμένης σύνταξης και τροποποιήσεις στο άρθρο 56 του π.δ./τος 169/2007 «Κώδικας Πολιτικών και Στρατιωτικών Συντάξεων», το οποίο είχε ήδη τροποποιηθεί με τις διατάξεις του ν. 3865/2010 (βλ. αν. σκ.6)

14. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (ΣΤ' Τμήμα) γνωμοδοτεί ομόφωνα, ότι είναι δυνατή η επάνοδος του παραιτηθέντος υπαλλήλου Μ.Ν. στην υπηρεσία, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 4 παρ.10 του ν. 4151/2013, λόγω πλάνης του, ως προς τους όρους και τις προϋποθέσεις της συνταξιοδότησής του.

Θεωρήθηκε

Αθήνα 24.4.2023

Ο Πρόεδρος ΣΤ' Τμ. ΝΣΚ

Η Εισηγήτρια

Γεώργιος Κανελλόπουλος

Αντιπρόεδρος του ΝΣΚ

Σταυρούλα Καλαμπαλίκη

Πάρεδρος ΝΣΚ